

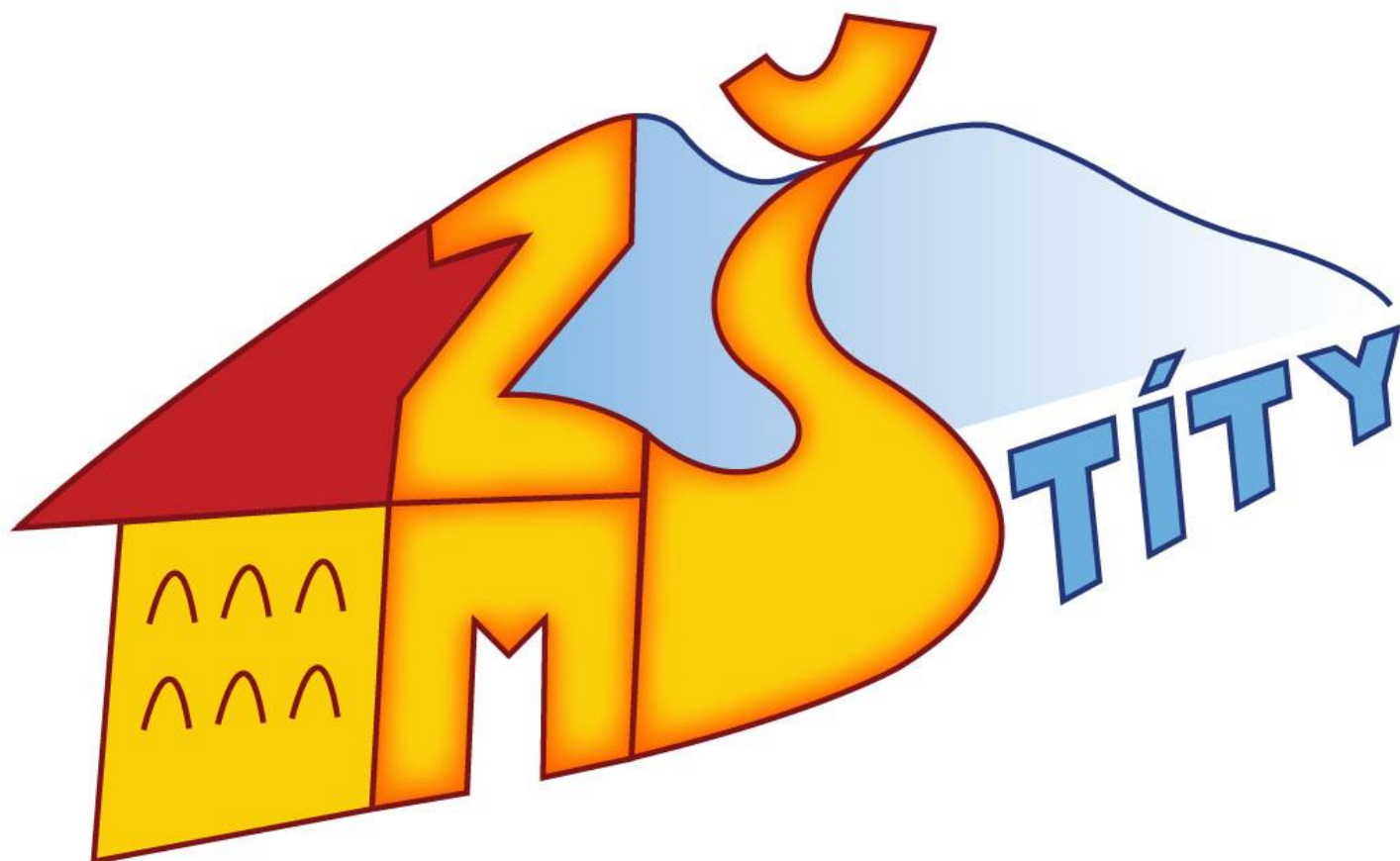
**Základní škola a mateřská škola Štíty,
okres Šumperk, Školní 98**

PREVENTIVNÍ PROGRAM ZŠ A MŠ ŠTÍTY

2022 - 2023

ZŠMŠ/254/2022

Zpracovala: Mgr. Ilona Haasová

Ve Štítech dne 1.9.2022

Podpis:

Anotace - Preventivní program ZŠ a MŠ Štíty (dále PPŠ)

Škola: Základní škola a mateřská škola Štíty, okres Šumperk

Školní rok: 2022 / 2023

Ředitelka školy:

Mgr. Ilona Haasová

Statutární zástupce a zástupce pro pedagogickou oblast:

Mgr. Kateřina Krňávková

Zástupce pro personální oblast:

PaedDr. Miloš Harnych

Školní metodik prevence:

Mgr. Ilona Haasová

Výchovný poradce:

Mgr. Bronislava Haltmarová

Oblastní metodik preventivních aktivit:

Mgr. Hana Prejdová – PPP Šumperk

Počet pedagogických pracovníků: 21 ZŠ + 6 MŠ + 3 vychovatelky družiny + 6 asistentky pedagoga

Počet pedagogických pracovníků celkem: 36

Počet dětí v MŠ: 73

Počet žáků na I. stupni: 109

Počet žáků na II. stupni: 156

Žáci s individuálním vzděláváním: 23 žáků

Celkem: 288

Cíle prevence:

- minimalizovat vznik a snížit míru rizikového chování u dětí a žáků školy,
- budování bezpečného a pozitivního prostředí ve škole, rozvoj vztahů a komunikace ve třídních kolektivech vedoucí k prevenci šikany a kyberšikany,
- výchova k předcházení, minimalizaci či oddálení a následná ochrana před dopady rizikového chování,
- zlepšování pozitivního psychosociálního klimatu ve škole,
- výchova ke zdravému životnímu stylu,
- osobnostní a sociální rozvoj dětí a žáků školy,
- zvládání zátěžových situací,
- zvyšování zodpovědnosti žáků za prostředí školy a život ve škole,
- zapojení zákonných zástupců do preventivních aktivit školy.

Realizační prostředky:

- výchovně vzdělávací proces – začlenění témat prevence do jednotlivých předmětů v rámci výuky dle ŠVP,
- školní i mimoškolní akce v rámci projektu prevence: „*Děti dětem, všichni spolu, tvoříme si zdravou školu*“,
- třídnické hodiny – v rámci ŠVP – povinný předmět (1. - 9. ročník)
- volnočasové aktivity - sportovní, společenské, výtvarné, výukově výchovné programy v rámci školní družiny či zájmových kroužků školy, které jsou součástí školního klubu,
- přednášky, besedy se zaměřením na aktuální problémy a cíle primární prevence školy, které se soustředí nejen na prevenci rizikového chování, ale také na problémy týkající se vztahů ve třídě, třídního kolektivu, role třídního učitele.

Hodnocení:

- průběžné vyhodnocování – metodická vedení ŠMP,
- závěrečné hodnocení realizace preventivního programu – analýza PPŠ na konci školního roku,
- evaluační nástroje PPŠ – dotazník zaměřený na prevenci projevů rizikového chování (I. i II. stupeň ZŠ) a třídnický dotazník směřující k mapování vztahů ve třídě (I. i II. stupeň ZŠ) – do konce školního roku.

Obsah

Úvod	5
1 Východiska, zásady, postupy	8
1.1 Východiska PPŠ	8
1.2 Zásady efektivní všeobecné prevence	8
1.3 Priority školy	9
2 Preventivní program ZŠ a MŠ Štíty	9
2.1 Úvod k PPŠ	9
2.2 Analýza současné situace na ZŠ a MŠ Štíty	9
2.3 Preventivní témata a kompetence žáků zařazená do PPŠ	10
2.4 Způsoby zařazení preventivních témat do PPŠ	15
3 Akce, projekty a volnočasové aktivity ZŠ a MŠ Štíty	24
3.1 Školní, mimoškolní a volnočasové aktivity	24
3.2 Školní aktivity zacílené na PRCH	26
3.3 Poradenská činnost	26
3.4 Prožitkové programy a preventivní projekty	27
4 Vytváření pozitivního psychosociálního klimatu	31
Závěr	34
Zdroje	35

Úvod

Preventivní program Základní školy a mateřské školy Štíty (dále PPŠ) na školní rok 2022/2023 vypracovala Mgr. Ilona Haasová (školní metodik prevence) spolu s pedagogickým sborem. Každý pedagog je zodpovědný za plnění jednotlivých činností, které si do PPŠ naplánoval. Standardní činnosti školního metodika prevence jsou vymezeny ve vyhlášce č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů (Novela 116/2011 vyhlášky o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních č. 72/2005 Sb. dle Školského zákona č. 561/2004 Sb). Dle metodického pokynu k primární prevenci PRCH u dětí a mládeže MŠMT č. j.: 21291/2010-28 je PPŠ konkrétním dokumentem školy, který musí být v souladu s platnou školskou legislativou. PPŠ je zaměřený na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na rozvoj všech složek osobnosti i rozvoj sociálních a komunikačních dovedností žáků.

Preventivní program Základní školy a mateřské školy Štíty je tvořen s ohledem na cílovou skupinu žáků a vychází z potřeb a možností školy. Počítá se změnami, ke kterým během roku dochází a bere je v úvahu. Cílem všech pedagogických pracovníků je vychovávat jedince, kteří budou schopni odolávat negativním nástrahám života, odmítat všechny formy destrukce včetně kouření, projevy agresivity a porušování zákona i řádu školy a rozvíjet jejich dovednosti. Školní akce a preventivní programy, kterých se zúčastňuje většina dětí, vedou ke zvyšování sociálních kompetencí, učí děti komunikaci a spolupráci, mezilidským vztahům, asertivitě, toleranci i pěstování zdravého sebevědomí. Dále vedou k vytváření příznivého sociálně psychologického klimatu ve škole a vychovávají děti ke zdravému životnímu stylu.

Školní metodik prevence koordinuje práci jednotlivých pedagogů a externích spolupracovníků. Podílí se na analýze současného stavu a zároveň na řešení jednotlivých problémů. O průběhu naplňování PPŠ informuje vedení školy a spolu s ním pravidelně vyhodnocuje aktuální situaci ve škole.

PPŠ vytváří metodické předpoklady pro vytvoření efektivního preventivního konceptu školy, je zaměřen na aktuální problémy a cíle primární prevence školy, které se soustředí nejen na projevy rizikového chování (dále PRCH), ale také na problémy týkající se vztahů ve třídě, třídního kolektivu, role třídního učitele, výchovy dětí a mládeže ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a rozvoji osobnosti.

K zastavení současného nepříznivého vývoje naší společnosti, kterou ohrožují návykové látky, závislosti a další negativní vlivy, může dojít jen tím, že zásady zdravého životního stylu budou vštěpovány dětem a mladým lidem po celou dobu jejich vývoje. Škola je místem, vedle rodiny a společnosti, kde je možno na děti pozitivně působit ve smyslu podpory zdraví, zvyšovat sociální kompetence dětí a mládeže, rozvíjet dovednosti, které vedou k odmítání všech forem ohrožení, projevů

agresivity a porušování zákona. Je v zájmu společnosti, aby se v prevenci používaly takové efektivní postupy, které předchází či oddálí setkání žáků s návykovými látkami, vybudují u dětí základní hodnoty společnosti a normy slušného chování.

Preventivní program školy musí být v souladu se:

- Zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)
- Zákonem č. 562/2004 Sb. změna některých zákonů v souvislosti s přijetím školského zákona
- Zákonem č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů
- Zákonem č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů
- Zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů
- Zákonem č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů
- Zákonem č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákonem č. 273/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákonem č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů
- Vyhláška 27/2016: Vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- Vyhláška 197/2016 Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další vyhlášky
- Vyhláškou č. 116/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ze dne 15. dubna 2011, která nabývá účinnosti dnem 1. 9. 2011
- Vyhláškou č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných
- Vyhláškou č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání
- Vyhláškou č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků

- Novela 412/2006 Vyhlášky o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditačních komisí a kariérním systému pedagogických pracovníků č. 317/2005Sb
- Metodickým doporučením k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28
- Metodický pokyn k prevenci a řešení šikany ve školách č.j. MSMT-21149/2016
- Metodické doporučení k prevenci rizikového chování dětí, žáků a studentů ve školách a ve školských zařízeních č.j. 21291/2010-28 + přílohy pro jednotlivé typy rizikového chování : 1. návykové látky, 2. rizikové chování v dopravě, 3. poruchy příjmu potravy, 4. alkohol, 5. syndrom CAN, 6. školní šikanování, 7. kyberšikana, 8. homofonie, 9. extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, 10. vandalismus, 11. záškoláctví, 12. krádeže, 13. tabák, 14. krizové situace spojené s násilím, 15. netolismus , 16. sebepoškozování, 17. nová náboženská hnutí, 18. rizikové sexuální chování, 19. příslušnost k subkulturám, 20. domácí násilí
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č.j.: 14423/99-22
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č.j.: 10194/2002 –14
související normy: Zákon o sociální potřebnosti č. 422/2003 Sb. (novela zákona č. 482/1991 Sb.) – ohlašovací povinnost školy při neomluvených hodinách; Zákon o sociálně-právní ochraně dětí č. 359/1999 Sb. (změny - platné znění od 1.1.2015 – více o ohlašovací povinnosti školy
- Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané, č.j.: 25884/2003-24
související norma: Zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže č. 218/2003 Sb. platné znění od 1.6.2015
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT č.j.: 37 014/2005-25
- Informacemi o spolupráci předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané č.j. 25884/2003-24
- Školním preventivním programem pro mateřské a základní školy a školská zařízení
- Pravidly pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu č.j. 11 691/2004-24
- Krajským plánem primární prevence (Olomoucký kraj)
- Strategickým protidrogovým plánem (Olomoucký kraj)

1 Východiska, zásady, postupy

1.1 Východiska PPŠ

- posouzení nejrozšířenějších projevů rizikového chování,
- osvědčené, částečně změněné či nové projekty,
- současný stav na škole – klady a zápory, klima školy,
- spolupráce školy, zákonných zástupců, veřejnosti,
- finanční zajištění programů,
- výchovně vzdělávací proces.

1.2 Zásady efektivní všeobecné prevence

- program odpovídá věku,
- zahrnuje podstatnou část žáků školy,
- zahrnuje získávání sociálních dovedností a dovedností potřebných pro život,
- bere v úvahu místní specifika,
- využívá pozitivní modely a autority,
- zahrnuje poučení o legálních i nelegálních návykových látkách,
- je systematický a dlouhodobý,
- je prezentován kvalifikovaně a důvěryhodně,
- je komplexní a využívá více strategií,
- počítá s komplikacemi a nabízí další možnosti, jak je zvládat.

Vedle všeobecné prevence je někdy třeba všimnout si žáků vyžadujících individuální přístup a snažit se jim pomoci. Jde o žáky s poruchami chování či učení, s poruchou pozornosti, děti z vysoce rizikového sociálního prostředí či děti nadané. Zde se uplatňují tyto zásady:

- cílená pomoc s ohledem na speciální individuální potřeby,
- spolupráce se školním psychologem, SPC a PPP Šumperk,
- spolupráce s rodiči dětí,
- relaxační techniky, zvládání stresu,
- snižování dostupnosti návykových látek a rizik,
- selektivní prevence a vzdělávání.

1.3 Priority školy

- ve spolupráci s rodiči sledování individuálního vývoje dětí a žáků, včasné poskytnutí účinné intervence při výskytu problémů,
- vedení dětí a žáků ke zdravému životnímu stylu,
- zajištění poradenství ve spolupráci s výchovným poradcem, školním psychologem, oblastním metodikem prevence i ostatními odborníky,
- vytváření dostatečné nabídky mimoškolních a volnočasových aktivit,
- vytváření podmínek pro příznivé pracovní klima a zdravý pracovní režim,
- průběžné vzdělávání školního metodika prevence, výchovného poradce, třídních učitelů a ostatních pedagogických pracovníků školy,
- zlepšování informovanosti žáků, rodičů i pedagogů školy v oblasti PRCH,
- důslednost při dodržování Školního řádu.

2 Preventivní program ZŠ a MŠ Štítý

2.1 Úvod k PPŠ

Prevence rizikového chování je součástí vlastního školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání „**Škola s úsměvem, radost z poznávání**“ a školního vzdělávacího programu MŠ „**Učíme se hrou**“.

Cílem prevence je výchova dětí ke zdravému způsobu života od nejužšího věku, jak ve složce tělesné, duševní a sociální, tzn. osvojování si pozitivního sociálního chování a rozvíjení osobnosti dítěte. Je třeba, aby různé aspekty preventivního působení byly mezipředmětově koordinovány, a to již od 1. ročníku do 9. ročníku ZŠ.

Cílovou skupinou jsou tedy všichni žáci školy, s tím, že si všímá více i žáků problémových. Respektuje věkové odlišnosti žáků a přizpůsobuje se jim – toto se týká se jak školních preventivních programů a volnočasových aktivit, tak i vyučovacího procesu.

2.2 Analýza současné situace na ZŠ a MŠ Štítý

Základní škola a mateřská škola Štítý má ve školním roce 2022/2022 celkem 73 dětí a 288 žáků, celkem 36 pedagogických pracovníků. Mateřskou školu navštěvuje 73 dětí, první stupeň 109 žáků, druhý stupeň 156 žáků a 23 žáků školy se vzdělává formou individuálního vzdělávání. Naše škola je spádovou školou, do které dochází žáci ze Štítů i z okolních vesnic. Mezi žáky školy patří i děti z Dětského domova Štítý, děti z romských rodin a sociálně slabých rodin. Škola zajišťuje všestranný osobnostní rozvoj všech žáků školy, současně se zaměřujeme i na specifickou primární prevenci společensky

nežádoucích jevů u dětí nově přistěhovaných, většinou ze sociálně problematických rodin, což negativně přispělo k tomu, že i v naší škole se v poslední době zvýšil výskyt projevů rizikového chování. Bez účinné primární prevence by se značně zvýšil počet projevů rizikového chování ve škole i mimo školu, lze očekávat i zhoršení klimatu celé školy, proto je potřeba se dětem účinně věnovat i mimo vyučování a zaměřit primární prevenci také na posílené vztahově postojové složky osobnosti, a to nejen dětí, ale také třídních učitelů a pedagogů školy a tím přispět k celkovému příznivému klimatu celé školy.

Výhodou naší školy je, že se žáci, pedagogové i rodiče poměrně dobře znají, vztahy ve škole jsou přátelské, sociální klima vcelku příznivé. Žáky vedeme ke spoluutváření prostředí školy a tím i ke spoluzodpovědnosti. Žáci i učitelé se ochotně zapojují do akcí a aktivit školy a spolupráce s místními organizacemi, městským úřadem a místními podniky je na dobré úrovni. Vychováváme děti k solidaritě a sociálnímu cítění, proto se naše škola každoročně zapojuje do akcí Vánoční hvězda, Květinový den (Liga proti rakovině), Bílá pastelka, Fond Sidus aj.

Cíle primární prevence na ZŠ a MŠ Štítý spočívají především ve vytváření pozitivního společensko-sociálního klimatu školy, ve snaze zapojit co nejvíce dětí do školních preventivních aktivit a školních akcí, v osobnostní a sociální výchově dětí, ve výchově ke zdravému životnímu stylu a kolektivní zodpovědnosti, v nekompromisním postoji všech k problematice rizikového chování a k udržení současného stavu. Tyto snahy jsou ovlivňovány prací pedagogů, jejich vzděláváním, předáváním informací, upevňováním vztahů mezi žáky, učiteli a rodiči, rozvojem životních dovedností, vytvářením postojů a hodnot, ale i vhodným materiálním vybavením školy a finanční záštitou v rámci realizace daných školních preventivních aktivit a školních akcí. Realizace PPŠ je finančně náročná pro školu i rodiče, přesto se snažíme všechny zavedené akce a projekty realizovat dál i bez příspěvků a dotací. Některé akce programu jsou uskutečňovány díky Spolku rodičů a přátel školy, většinou však ze zdrojů žáků a rodičů, sponzorů z řad podnikatelů ubývá.

2.3 Preventivní témata a kompetence žáků zařazená do PPŠ

Cílem naší školy je výchova dětí a žáků ke zdravému způsobu života a podpora rozvoje složky tělesné, duševní i sociální se zaměřením na základní hodnoty společnosti a normy slušného chování. Preventivní aktivity a školní akce kladou důraz na prevenci projevů rizikového chování již od nejtělejšího věku. Vedeme děti a žáky k osvojování si pozitivního sociálního chování, k rozvoji komunikačních, sociálních schopností i dovedností sebeovlivnění.

Preventivní témata zařazená do PPŠ ZŠ a MŠ Štítý jsou zvolena tak, aby splnila cíle prevence ZŠ a MŠ Štítý a byla v souladu s platnou školskou legislativou.

S tématy prevence rizikového chování, klíčovými vyučovacími oblastmi a znalostními kompetencemi dětí v MŠ a žáků ZŠ v jednotlivých ročnících byli proto seznámeni všichni pedagogové ZŠ a zákonní zástupci dětí a žáků a to:

- pedagogové MŠ v rámci metodických schůzek s ŠMP,
- pedagogové I. i II. stupně ZŠ v rámci pedagogických porad – metodická vedení ŠMP - informace od školního metodika prevence týkající se seznámení s PPŠ, harmonogram akcí v rámci PPŠ, vyhodnocení evaluačních nástrojů, aktuální stav projevů rizikového chování ve škole aj.,
- všichni pedagogové MŠ i ZŠ – umístění aktuálního PPŠ (včetně všech příloh) a ostatních preventivních dokumentů a materiálů, dotazníků, metodických pokynů v elektronické formě (PC – složka PREVENCE či webové stránky školy – odkaz METODIK PREVENCE) či u školního metodika prevence v tištěné podobě,
- zákonní zástupci žáků – informace jsou podány na první informační schůzce (září) a na rodičovských schůzkách (listopad, duben), dále ve Školním zpravodaji v tištěné formě (září) a na webových stránkách školy - umístění aktuálního PPŠ (včetně všech příloh) a ostatních preventivních dokumentů a materiálů, dotazníků, metodických pokynů v elektronické formě (webové stránky školy – odkaz METODIK PREVENCE) či u školního metodika prevence v tištěné podobě,
- zákonní zástupci a žáci – možnost využít konzultačních hodin ŠMP a výchovného poradce, informace o konzultačních hodinách jsou umístěny ve Školním zpravodaji i v informačních knížkách žáků a na webových stránkách školy,
- děti a žáci – informace získají v rámci třídnických hodin a setkání, v informačních knížkách, na webových stránkách školy - umístění aktuálního PPŠ (včetně všech příloh) a ostatních preventivních dokumentů a materiálů, dotazníků, metodických pokynů v elektronické formě (webové stránky školy – odkaz METODIK PREVENCE) či u školního metodika prevence v tištěné podobě, možnost využít schránku důvěry či nástěnku ŠMP s důležitými kontakty a odkazy, kam se obracet v rámci pomoci či získávání informací.

Konkrétní preventivní témata začleněná do Preventivního programu ZŠ a MŠ Štítý dle věku a zralosti dětí MŠ a žáků ZŠ:

MŠ:

- dítě a jeho tělo
- dítě a jeho psychika
- dítě a ten druhý
- dítě a společnost
- dítě a svět

I. stupeň ZŠ:

- vztahy ve třídě
- role TU, ŠMP
- formování třídního kolektivu
- prevence úrazů
- zdravý životní styl
- šikana, kyberšikana
- nebezpečí kolem nás (návykové látky, záškoláctví, poruchy příjmu potravy aj.)
- tolerance
- dospívání
- dopravní výchova

II. stupeň ZŠ:

- mezilidské vztahy
- šikana, kyberšikana
- vztahy ve třídě
- sebepoznání
- kamarádství
- seberegulace
- empatie
- tolerance
- asertivní chování
- ochrana člověka za mimořádných událostí
- psychohygienu – zvládání stresu
- záškoláctví
- zdraví / nemoc
- zdravá výživa x poruchy příjmu potravy
- dopravní výchova
- volba profesní orientace, volba povolání
- závislosti, rizikové chování, návykové látky
- finanční gramotnost
- sexuální výchova (pohlavní nemoci, sexuální zneužívání)
- základy první pomoci
- působení sekt
- lidská práva

Znalostní kompetence dětí MŠ a žáků ZŠ vycházejí z věkové odlišnosti žáků a stupně jejich dosavadních znalostí.

MŠ:

- děti znají, co jim pomáhá, aby byly zdravé a v bezpečí a co jim škodí,
- znají důsledky požívání některých návykových látek,
- mají povědomí o udržování svého těla ve zdraví, vědí, že zdraví se musí chránit,
- znají pravidla společného soužití ve skupině,
- získají základní pravidla v rámci dopravní výchovy, prevence úrazů,
- dokáží vnímat lidi s jejich odlišnostmi povahovými, tělesnými, rasovými, kulturními.

1. - 3. ročník ZŠ:

- žáci dokáží pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním návykových látek,
- znají jednoduché způsoby odmítání návykových látek,
- uvědomují si své školní povinnosti (Školní řád), prevence záškoláctví,
- znají hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu,
- mají vědomosti, jak udržovat zdraví a zdravý životní styl,
- dokáží vnímat ostatní s jejich odlišnostmi povahovými, tělesnými, rasovými, kulturními,
- znají základní pravidla v rámci dopravní výchovy, prevence úrazů – rizikové sportovní aktivity.
-

4. - 5. ročník ZŠ:

- žáci mají povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě,
- znají činnosti, které jsou vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu, osvojují si zdravý životní styl,
- znají své školní povinnosti (Školní řád), prevence záškoláctví,
- podrobně znají zdravotní a sociální rizika návykových látek a argumenty ve prospěch zdraví,
- umí pojmenovat základní mezilidské vztahy,
- umí rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti – agrese, šikana, kyberšikana,
- ví, na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje nebo poškozuje jejich zdraví, výchovu či práva,
- znají základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky,

- znají pravidla v rámci dopravní výchovy, prevence úrazů – rizikové sportovní aktivity,
- mají povědomí o negativním působení poruch příjmů potravy.

6. - 9. ročník ZŠ:

- žáci znají význam harmonických mezilidských vztahů pro zdravý životní styl a zdraví,
- respektují odlišné názory či zájmy lidí a odlišné způsoby jejich chování a myšlení, jsou tolerantní k menšinám,
- znají a uplatňují vhodné způsoby řešení neshod se spolužáky, spory řeší nenásilným způsobem,
- znají vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích,
- umí spolupracovat ve skupině a přebírat zodpovědnost za společné úkoly,
- znají své školní povinnosti (Školní řád), prevence záškoláctví,
- mají povědomí o významných dokumentech upravující lidská práva a sociálně právní ochranu dětí,
- mají povědomí o činnosti důležitých orgánů právní ochrany občanů,
- umí chápat smysl zdraví ve všech složkách,
- umí zhodnotit vhodné a nevhodné zdravotní návyky,
- umí vysvětlit své konkrétní postoje a chování z pohledu zdraví,
- ví, co je podstatou zdravého životního stylu a snaží se o jeho realizaci,
- orientují se v problematice poruch příjmů potravy,
- znají pozitivní vliv aktivního pobytu, relaxace duševní hygieny,
- ví, že zneužívání dítěte je trestné a vědí, na koho se obrátit,
- umí diskutovat o rizicích zneužívání drog, mají povědomí o trestní právní problematice návykových látek,
- ovládají pravidla v rámci dopravní výchovy, prevence úrazů – rizikové sportovní aktivity,
- ví, kde hledat odbornou pomoc, v případě potřeby ji dovedou využít,
- zvládají účelné modely chování v krizových a zátěžových situacích (šikana, týrání, sexuální zneužívání apod.) a správně se rozhodují v situacích vlastního nebo cizího ohrožení,
- znají důsledky delikventního chování ve vztahu k hmotným statkům - vandalismus, krádeže a další trestné činy a přestupky,
- orientují se v problematice závislostního chování - užívání všech návykových látek, netolismus, gambling, hazardní hráčství,
- znají problematiku rizikového sexuálního chování,
- vědí o možnosti komunikace se specializovanými službami (linky důvěry, krizová centra, poradenská pracoviště),
- odmítají projevy brutality a násilí zprostředkované médii a umí o nich diskutovat,

- orientují se v problematice tzv. kyberšikany,
- znají dopady negativního působení sekt a manipulativního chování,
- orientují se v hlavních tématech finanční gramotnosti,
- připravují se na volbu povolání a profesní orientaci.

2.4 Způsoby zařazení preventivních témat do PPŠ

Témata prevence jsou do PPŠ zařazována:

- 1) Začleněním témat prevence přímo do výchovně vzdělávacího procesu, a to formou zařazení do jednotlivých programů MŠ a školních předmětů ZŠ jako součást výuky dle učebního plánu ŠVP.
- 2) Rozmanité nabídky volnočasových a mimoškolních aktivit, které se pozitivně podílejí na prevenci projevů rizikového chování žáků školy.
- 3) Školní aktivity s podporou prevence projevů rizikového chování, které jsou součástí celoročních aktivit školy a příznivě napomáhají k rozvoji pozitivního klimatu školy.
- 4) Poradenská činnost zacílená na žáky, pedagogy i zákonné zástupce žáků školy.
- 5) Prožitkové programy a preventivní projekty obsahující konkrétní témata prevence v rámci jednotlivých ročníků školy dle aktuálních potřeb tříd a věkového složení žáků tříd.

2.4.1 Výchovně vzdělávací proces

Preventivní témata jsou zařazována nejčastěji do těchto programů MŠ a školních předmětů ZŠ:

- 1) MŠ – Pohybové a hygienické aktivity, Ekologické projekty, Hrajeme a učíme se, Naše tradice.
- 2) I. stupeň ZŠ – Třídnická hodina, Život kolem nás, Hudební a výtvarné činnosti, Člověk a svět práce, Tělesná výchova, Informatika.
- 3) II. stupeň ZŠ – Třídnická hodina, Výchova k morálním hodnotám, Výchova ke zdraví, Člověk a společnost, Přírodopis, Český jazyk, Tělesná výchova, Chemie, Informatika, Člověk a svět práce, Cizí jazyky (anglický a německý jazyk).
- 4) Třídnické hodiny pro 1. – 9. ročník z disponibilních hodin - součást učebního plánu ŠVP a týdenního rozvrhu hodin. Podpora posílení vztahů ve třídě, role třídního učitele, aktuální

problémy třídy, práce se třídou formou komunikačních a skupinových her na posílení třídního klimatu a prevence šikany, kyberšikany a ostatních projevů rizikového chování.

MŠ:

POHYBOVÉ A HYGIENICKÉ AKTIVITY

Ranní cvičení, upevňování a dodržování hygienických návyků, otužování vzduchem, vodou, sluncem, čištění zubů, pobyt venku. (celoročně)

EKOLOGICKÉ PROJEKTY

Péče o les - úklid, sběr kaštanů, krmení ryb v parku, sypání ptáčkům do krmítek atd. (celoročně)

HRAJEME A UČÍME SE

Výchovná pásma pohádek, říkanek, písniček, dramatizace, komunikační hry, zážitková pedagogika. (celoročně)

NAŠE TRADICE

Svátky a tradiční zvyky – Halloween, Čert a Mikuláš, Vánoce, Vítání jara, Velikonoce, Den Matek, Den Děti apod. (celoročně)

I. stupeň ZŠ:

1. ročník

ŽIVOT KOLEM NÁS

Naše město /obec/: naše škola - sledování dobrého a špatného chování žáků i ostatních občanů – ve škole i na veřejnosti. (celoročně)

Jsem školák: školní řád, práva a povinnosti, odpovědnost, bezpečí. Opatrnost při setkání s cizí osobou. (září – říjen)

Podzim: ovoce, zelenina. Hodnota zdraví, nevýhody špatného zdravotního stavu a nevhodných zdravotních návyků. (říjen)

Moje rodina: svátek v rodině, rovnoprávnost ras, respektování odlišných názorů a zájmů skupin lidí. Práva a povinnosti členů rodiny, význam lidské spolupráce. Denní režim – činnosti vhodné ze zdravotního hlediska. (listopad)

Lidé a čas: zimní svátky – úcta, vstřícná komunikace, mezilidské vztahy, tradice, církevní svátky – ohledy na různá náboženství, víra, tolerance, Silvestr – možnost setkání s alkoholem a jinými omamnými látkami, agresivními lidmi, nebezpečí pobytu v zakouřené místnosti, zábavná pyrotechnika. Odmítání návykových látek. (prosinec)

Práce a volný čas: škodlivost drog na zdraví a pohybovou výkonnost. Bezpečnost při sportu. Pojmy: úraz - nemoc, droga – lék. Vhodné způsoby trávení volného času, nevhodnost dlouhého sledování videa, televize, počítače. (leden)

Člověk a zdraví: odlišnost barvy pleti, způsob života různých národů. Základní pravidla při užívání léků, otužování. Ochrana zdraví. Zdravotní rizika spojená s pitím alkoholu, kouřením, zneužíváním léků, užíváním drog. (únor)

Člověk a zdraví: kulturní zvláštnosti různých národů, tradice, svátky. (březen, květen)

Den dětí: respektování tradic jiných kultur. Vhodné trávení volného času, ochrana před negativními účinky slunce, výlet – kulturní zvláštnosti země. (červen)

Dopravní výchova: vážíme si svého zdraví a chráníme je, bezohlednost řidičů, alkohol a řízení. (duben)

TĚLESNÁ VÝCHOVA

Hry v přírodě, pobyty venku: výchova ke zdravému životnímu stylu, ochrana zdraví, práce v kolektivu, skupinky – tolerance, neubližovat si. (duben – červen)

HUDEBNÍ A VÝTVARNÉ ČINNOSTI, ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Výchova k seberealizaci: jedinečnosti, mnohosti, toleranci. (celoročně)

ČESKÝ JAZYK

Učíme se vyjadřovat: učíme se prezentovat své vlastní názory v přiměřené mezilidské komunikaci a respektovat názory jiných, uplatňovat pravidla mezilidského soužití. (celoročně)

ANGLICKÝ JAZYK

Tradice v anglicky mluvících zemích: Halloween, Vánoce, Sv. Valentýn, Velikonoce – kulturní odlišnosti. (celoročně)

TŘÍDNICKÁ HODINA

Pravidla třídy, klima třídy, vztahy ve třídě a role třídního učitele. Respektování odlišností, tolerance, komunikace a vzájemná spolupráce, respektování názorů, vyjadřování vlastních postojů.

2. ročník

ŽIVOT KOLEM NÁS

Rodina: tradice, mezilidské vztahy: kladné, záporné – rozvody, nesnášenlivost, děti v DD, pití alkoholu. (listopad)

Les: prevence – návnady, setkání se zvířetem, vzteklina, jedy, výbušniny. (duben)

Odlišnosti kultur: Halloween. (říjen)

Čistota, nemoc, zdravá strava, životní prostředí: hodnota zdraví, nevýhody špatného zdravotního stavu, zdravý životní styl, prevence obezity (ovoce do škol), prevence kyberšikany. (únor)

Práce dospělých, volný čas: denní režim, vhodné využívání volného času x nevhodné – kouření, pití alkoholu, užívání drog apod. (duben)

Poučení a několik rad na prázdniny: správné využití volného času – nesprávné – jednoduché způsoby odmítání návykových látek, kontakty s cizími lidmi. (červen)

Požární ochrana: svíčky, petardy, hygiena při práci – Silvestr, Vánoční svátky. (listopad – prosinec)

MATEMATIKA

Finanční gramotnost: reálné situace, platby. Mezilidské vztahy, odmítání návykových látek, zákaz prodeje alkoholu mladistvým, kontakty s cizími lidmi – nákupy. Prevence – dluhy, gamblerství, ochrana osobních údajů (platby – PIN). (celoročně)

TĚLESNÁ VÝCHOVA

Zdravý životní styl: pobyty venku – výchova ke zdravému životnímu stylu, ochrana zdraví při práci, práce v kolektivu, rizika, poučení, tolerance. (celoročně)

HUDEBNÍ A VÝTVARNÉ ČINNOSTI, ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Výchova k seberealizaci: jedinečnosti, mnohosti, toleranci. (celoročně)

Vnímání lidí s jejich odlišnostmi: Den matek, otců, dětí. (květen - červen)

TŘÍDNICKÁ HODINA

Pravidla třídy, klima třídy, vztahy ve třídě a role třídního učitele. Respektování odlišností, tolerance, komunikace a vzájemná spolupráce, respektování názorů, vyjadřování vlastních postojů.

ČESKÝ JAZYK

Učíme se vyjadřovat: prezentace vlastních názorů v přiměřené mezilidské komunikaci, respektování názoru druhých, uplatňování pravidel mezilidského soužití, umět odmítnout návykové látky, zdvořilé vystupování, pojmenování zdravotních rizik. (celoročně)

Vážit si lidských výtvorů: kniha. (březen)

ANGLICKÝ JAZYK

Tradice v anglicky mluvících zemích: Halloween, Vánoce, Sv. Valentýn, Velikonoce. (celoročně)

3. ročník

ŽIVOT KOLEM NÁS

Místo, kde žijeme: škola, sídliště, lidská sídla. (září, říjen)

Práce a volný čas: využití volného času, kroužky, zájmy. Prevence rizikového chování – lepší možnosti. (leden, květen)

Živá příroda: užitkové rostliny, jedovaté rostliny, léčivé byliny – vitamíny, zdravá strava, význam pro farmaceutický průmysl, zneužívání léků. (duben, květen)

Chráníme přírodu: odpad – třídění, ekologické katastrofy, vliv škodlivin na ovzduší.

Přírodní bohatství – zneužití. (březen - duben)

Člověk: pečujeme o své zdraví, výživa a zdraví, zásady zdravého života. (duben, červen)

TĚLESNÁ VÝCHOVA

Fair play: sportovní chování při sportu a TV, tolerance, komunikace, hygiena a bezpečnost v TV, pobytech v přírodě apod. (celoročně)

ANGLICKÝ JAZYK

Tradice v anglicky mluvících zemích: Halloween, Vánoce, Sv. Valentýn, Velikonoce. (celoročně)

TŘÍDNICKÁ HODINA

Pravidla třídy, klima třídy, vztahy ve třídě a role třídního učitele. Respektování odlišností, tolerance, komunikace a vzájemná spolupráce, respektování názorů, vyjadřování vlastních postojů.

4. ročník

ŽIVOT KOLEM NÁS

Rozmanitost letní a podzimní přírody: byliny - význam pro farmaceutický průmysl. (říjen)

ČR – zákony, práva a povinnosti občana: Národnostní menšiny – vstřícné způsoby komunikace, výchova k toleranci a otevřenosti. (prosinec)

Životní prostředí člověka: škodlivý vliv kouření na celkový stav ovzduší, lidské vztahy uvnitř společnosti. (říjen)

Zákony ČR: zákony omezující kouření, používání alkoholu, zákony týkající se drog. (leden)

Léčivé a jedovaté rostliny: Rostliny jako drogy. (duben)

INFORMATIKA

Problematika kyberšikany: základní povědomí o pojmu kyberšikana, rizika internetové komunikace - chat, facebook atd. (celoročně)

TĚLESNÁ VÝCHOVA

Fair play: sportovní chování při sportu a TV, tolerance, komunikace, hygiena a bezpečnost v TV či pobytech v přírodě apod. (celoročně)

ANGLICKÝ JAZYK

Tradice v anglicky mluvících zemích: Halloween, Vánoce, Sv. Valentýn, Velikonoce. (celoročně)

TŘÍDNICKÁ HODINA

Pravidla třídy, klima třídy, vztahy ve třídě a role třídního učitele. Respektování odlišností, tolerance, komunikace a vzájemná spolupráce, respektování názorů, vyjadřování vlastních postojů.

5. ročník

ŽIVOT KOLEM NÁS

Podmínky života na Zemi: vzduch, kouření. (září - říjen)

Péče o zdraví: zdravý životní styl, duševní hygiena, hygienické návyky. (duben – květen)

Záchranné a bezpečnostní složky ČR: Komunikace po telefonu se záchrannou službou. (květen)

ČESKÝ JAZYK

Prohlubování mezilidské komunikace a spolupráce. (celoročně)

INFORMATIKA

Problematika kyberšikany: základní povědomí o pojmu kyberšikana, rizika internetové komunikace - chat, facebook atd. (celoročně)

ANGLICKÝ JAZYK

Tradice v anglicky mluvících zemích: Halloween, Vánoce, Sv. Valentýn, Velikonoce. (celoročně)

TŘÍDNICKÁ HODINA

Pravidla třídy, klima třídy, vztahy ve třídě a role třídního učitele. Respektování odlišností, tolerance, komunikace a vzájemná spolupráce, respektování názorů, vyjadřování vlastních postojů.

II. stupeň ZŠ:

6. ročník

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

Vztahy mezi lidmi: formy a zásady soužití, osobnostní a sociální rozvoj. (září, říjen, listopad)

Rodina a její funkce: vztahy v rodině, funkce rodiny, nefungující rodina a její důsledky. (říjen)

Prevence rizikového chování: šikana, kyberšikana, tolerance. (listopad, prosinec)

Zdravý životní styl: zdravý způsob života a péče o zdraví, duševní hygiena. (prosinec - únor)

Ochrana člověka za mimořádných událostí: prevence vzniku mimořádných událostí. (duben)

Dopravní výchova. (květen)

Bezpečné chování, centra pomoci. (červen)

TŘÍDNICKÁ HODINA

Klima třídy: vztahy ve třídě, klima třídy, aktuální problémy třídy, role TU. (celoročně)

ČLOVĚK A SPOLEČNOST

Pravěk. (září - říjen)

Rodina, naše škola. (prosinec)

Naše vlast: naše obec, region, kraj. (červen)

MATEMATIKA

Objem, jednotky objemu: alkohol. (duben - červen)

ANGLICKÝ JAZYK

Tradice v anglicky mluvících zemích: Halloween, Vánoce, Sv. Valentýn, Velikonoce. (celoročně)

ČESKÝ JAZYK

Prohlubování mezilidské komunikace. (celoročně)

Literární výchova. (celoročně)

Komunikace – práce v týmu. (celoročně)

PŘÍRODOPIS

Zoologie: bezpečná konzumace a zacházení s nakaženými potravinami (bakterie, ploštěnci, hlísti). (říjen - listopad)

Biologie hub: halucinogenní účinky některých hub. (červen)

INFORMATIKA

Problematika kyberšikany: kyberšikana, rizika internetové komunikace – chat, facebook, bezpečný internet, netolismus - prevence závislosti atd. (celoročně)

7. ročník

TŘÍDNICKÁ HODINA

Klima třídy: vztahy ve třídě, klima třídy, aktuální problémy třídy, role TU. (celoročně)

ČLOVĚK A SPOLEČNOST

Lidská práva. (říjen)

Vztahy mezi lidmi. (prosinec)

Zásady lidského soužití. (březen)

Tolerance k národnostním menšinám. (květen)

Ochrana obyvatel za mimořádných událostí. (červen)

MATEMATIKA

Procenta, promile, roztoky: slovní úlohy - rozšiřující učivo. (květen – červen)

ČESKÝ JAZYK

Prohlubování mezilidské komunikace: spolupráce, kolektivní zodpovědnost. (celoročně)

Literární výchova – výchovné využití v literárních ukázkách. (celoročně)

ANGLICKÝ JAZYK

Tradice v anglicky mluvících zemích: Halloween, Vánoce, Sv. Valentýn, Velikonoce. (celoročně)

NĚMECKÝ JAZYK

Tradice v německy mluvících zemích: Vánoce, Velikonoce: kulturní odlišnosti. (celoročně)

PŘÍRODOPIS

Etologie živočichů: srovnání přístupů chování člověka ve vztahu k ostatním vyšším živočichům. (září – březen)

Botanika: dvouděložné rostliny - účinky alkaloidů obsažených v rostlinách mákovitých a lilkovitých. (duben – květen)

INFORMATIKA

Problematika kyberšikany: kyberšikana, rizika internetové komunikace – chat, facebook, bezpečný internet, netolismus - prevence závislosti atd. (celoročně)

8. ročník

ANGLICKÝ JAZYK

Tradice v anglicky mluvících zemích: Halloween, Vánoce, Sv. Valentýn, Velikonoce. (celoročně)

NĚMECKÝ JAZYK

Tradice v německy mluvících zemích: Vánoce, Velikonoce: kulturní odlišnosti. (celoročně)

PŘÍRODOPIS

Lidské rasy: rasismus, xenofobie, nacionalismus. (říjen)

Vývoj lidského jedince: pohlavní choroby, AIDS. (květen)

První pomoc – základy poskytování první pomoci. (leden)

Základy etologie – biologické základy lidského chování. (září – říjen)

ČLOVĚK A SPOLEČNOST

Člověk a lidská práva: zákony, trest, právo v každodenním životě, lidská práva. (červen)

Globální problémy lidstva: intolerance, rasismus. (březen)

Počátek moderní doby: osvícenectví, rozvoj vzdělanosti. Francouzská revoluce – příčiny, výsledky – práva člověka. (listopad - prosinec)

Společenská hnutí: Liberalismus, nacionalismus, počátky socialistických teorií. (duben - květen)

ČESKÝ JAZYK

Prohlubování mezilidské komunikace: spolupráce, kolektivní zodpovědnost. (celoročně)

Literární výchova – výchovné využití v literárních ukázkách. (celoročně)

TŘÍDNICKÁ HODINA

Klima třídy: vztahy ve třídě, klima třídy, aktuální problémy třídy, role TU. (celoročně)

9. ročník

ZEMĚPIS

Obyvatelstvo světa: růst, rozmístění, rasy, národy, náboženství, struktura. (září – listopad)

Světové hospodářství: průmysl, nerostné bohatství, ochrana životního prostředí, alternativní zdroje. (leden - březen)

ČLOVĚK A SPOLEČNOST

Stát a právo: zákony ČR, legislativa, politický systém. (červen)

Rasismus: mezilidské vztahy, tolerance, kulturní odlišnosti, rasismus. (září - listopad)

Globalizace: obyvatelstvo, život ve městě a na venkově. (květen)

Dějiny od konce 19. století do současnosti: formování moderní občanské společnosti. (celoročně)

Světová hospodářská krize: finanční gramotnost. (říjen)

Společenská hnutí: fašismus, boj proti totalitním režimům. (září - říjen)

ANGLICKÝ JAZYK

Tradice v anglicky mluvících zemích: Halloween, Vánoce, Sv. Valentýn, Velikonoce. (celoročně)

NĚMECKÝ JAZYK

Tradice v německy mluvících zemích: Vánoce, Velikonoce: kulturní odlišnosti. (celoročně)

CHEMIE

Chemie pro život: léčiva – dávky, zneužití, následky. (květen)

Člověk a chemie: člověk proti sobě – drogy. (prosinec)

PŘÍRODOPIS

Ekologie: voda, vzduch, půda. (květen)

Životní prostředí: Chování při živelných pohromách. (prosinec – leden)

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

Vztahy mezi lidmi: vztahy mezi vrstevníky. (září - říjen)

Volba povolání. (říjen)

PRCH: šikana, kyberšikana, vandalismus, kriminalita mládeže. (listopad, prosinec)

Pohlavní nemoci: přenosné pohlavním stykem včetně AIDS, promiskuita, kuplířství, pornografie, prostituce, rizikové chování. (únor - březen)

Poruchy v sex. chování, sex. orientaci, domácí násilí. (prosinec, leden)

Plánované rodičovství: antikoncepce včetně ochrany před pohlavními nemocemi. (únor - březen)

Manipulativní reklama a informace: reklamní vlivy, působení sekt. (duben)

První pomoc. (duben)

Právo v každodenním životě: lidská práva a mezilidské vztahy, protiprávní jednání. (květen-červen)

Finanční gramotnost: rozvoj finanční gramotnosti. (prosinec, květen – červen)

ČESKÝ JAZYK

Průběžné využívání doplňkové četby a literárních ukázek: současná česká literatura. (červen)

Prohlubování mezilidské komunikace, spolupráce, kolektivní zodpovědnosti. (celoročně)

Jak být sám sebou: úvaha o budoucnosti, nástrahách života, odolávání negativním vlivům, prevence rizikového chování. (únor)

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Graffiti: návrh na tag, ničení cizího majetku, vandalismus. (březen)

TŘÍDNICKÁ HODINA

Klima třídy: vztahy ve třídě, klima třídy, aktuální problémy třídy, role TU. (celoročně)

3 Školní akce, projekty a volnočasové aktivity ZŠ a MŠ Štítý

3.1 Školní, mimoškolní a volnočasové aktivity

Naše škola klade důraz také na rozmanitou nabídku volnočasových a mimoškolních aktivit. Cíle primární prevence na ZŠ a MŠ Štítý spočívají především ve vytváření pozitivního psychosociálního klimatu školy, ve snaze zapojit co nejvíce dětí do mimoškolních a volnočasových aktivit a činností a kladt důraz na osobnostní a sociální výchovu dětí, výchovu ke zdravému životnímu stylu a kolektivní zodpovědnosti, k nekompromisnímu postoji všech k problematice rizikového chování a tím posílit udržení současného stavu v problematice projevů rizikového chování žáků naší školy.

Tyto snahy jsou ovlivňovány prací pedagogů, jejich vzděláváním, předáváním informací, upevňováním vztahů mezi žáky, učiteli a rodiči, získáváním dovedností, vytvářením postojů, výchovných poradenství, materiálním vybavením školy apod.

Škola nabízí žákům rozmanitou nabídku volnočasových a mimoškolních aktivit. Tyto aktivity jsou realizovány v prostorách školy (tělocvična, školní dvůr, školní kuchyňka, učebna šití a ručních prací, školní dílny, jazykové učebny a učebny na výuku informačních a komunikačních technologií, keramická dílna) či mimo prostory školy (fotbalové a multifunkční hřiště).

Volnočasová činnost je realizována v rámci školních kroužků, zájmových činností a školní družiny. V letošním školním roce mají děti I. i II. stupně ZŠ možnost navštěvovat kroužek keramiky, kroužek šití, dramatický kroužek, kroužek hry na zobcovou sopranovou flétnu, kreativní kroužek, kroužek vaření.

V rámci volnočasových aktivit využíváme formy aktivního sociálního učení, skupinových forem práce, zážitkové pedagogiky, vytváření kvalitních mezilidských vztahů. Snažíme se oslovit, co největší počet žáků a umožnit jim navštěvovat školní kroužky a zájmové útvary, proto i finanční částka za účast ve školních kroužcích a zájmových útvarech je příznivá a dostupná i pro děti ze sociálně slabších rodin či děti z DD.

Co se týká mimoškolních akcí, naše škola dětem zajišťuje rozmanitou nabídku sportovních, kulturních i naučně-poznávacích aktivit. Děti a žáci naší školy se pravidelně účastní sportovních i vědomostních soutěží, setkávají se s vrstevníky, podporují se navzájem a budují kvalitní mezilidské vztahy, učí se být tolerantní, akceptovat pravidla fair play, vštěpují si normy slušného chování a spoluvytváří systém hodnot a pocitu sounáležitosti a vzájemné spolupráce.

Mezi společensko-výchovné aktivity se každoročně řadí osvědčené a u dětí oblíbené akce:

1) Kulturní akce:

- vánoční koncert ZUŠ Štíty pro MŠ, I. stupeň ZŠ (prosinec),
- divadelní představení - Severomoravské divadlo Šumperk pro I. i II. stupeň ZŠ (duben – květen)
- KD Štíty – divadelní či hudební organizace vystoupí v KD Štíty – pro MŠ, I. i II. stupeň ZŠ (celoročně dle nabídky)

2) Naučné a vzdělávací exkurze – volba povolání:

- Magna automotive Štíty - 9. ročník (duben),
- Dějepisná exkurze Všešary – 6. a 7. ročník (červen),
- Technohrátky Kralíky – 8. a 9. ročník (září)
- VOŠ a SŠ automobilní Zábřeh – 8. a 9. ročník (květen),
- Úřad práce Šumperk – volba povolání - 9. ročník (září),
- Scholaris Šumperk – prezentace středních škol – volba povolání - 9. ročník (listopad),
- Šetření Profiorientace – volba povolání – 9. ročník (listopad).

3) Školní soutěže:

- konverzační soutěž v AJ a NJ – II. stupeň ZŠ (prosinec),
- „Skokánek a Skokan daného školního roku“ - prospěchové vyhodnocení žáků z I. a II. stupně – žáci s nejlepším zlepšením prospěchu za školní rok (červen),
- sportovní a jiné předmětové soutěže a olympiády (dle plánu akcí).

4) Další mimoškolní akce:

- dětský karneval - zajišťuje Spolek rodičů a přátel školy, výzdoba KD - žáci nejstarších ročníků (březen),
- Den otevřených dveří - prezentace projektů, žákovských prací, módní přehlídka školního kroužku šití a ukázkové hodiny pro žáky, pedagogy, zákonné zástupce a veřejnost (květen),
- závěrečná školní show – „Ahoj léto“ – vystoupení tříd I. a II. stupně v koordinaci třídních učitelů, pro děti z MŠ, rodiče a veřejnost (červen).

3.2 Školní aktivity zacílené na PRCH

Žáky vedeme ke spoluutváření prostředí školy a tím i ke spoluzodpovědnosti. Žáci i pedagogové se ochotně zapojují do akcí a aktivit školy a spolupráce s místními organizacemi, městským úřadem a místními podniky je na dobré úrovni.

V minulých letech škola uskutečnila mnoho programů, akcí a projektů, které se osvědčily. Ve většině se bude i v letošním školním roce pokračovat, v plánu jsou i akce nové.

Schránka důvěry – od letošního školního roku také on-line *Schránka důvěry* na webových stránkách školy: www.zsstity.cz.

Žákovský parlament – 1x týdně schůzka zástupců tříd od 4. do 9. ročníku s pověřeným pedagogem školy. Zvolení zástupci tříd se budou pravidelně scházet a sdílet nápady a podněty tříd a spolupracovat na školních i mimoškolních akcích a společně přispívat k pozitivnímu rozvoji školního klima. Žákovský parlament vychází z principů pravidel *ŠKOLA PRO DEMOKRACII*.

3.3 Poradenská činnost

Poradenská činnost na ZŠ a MŠ Štítý zacílená na žáky, pedagogy i zákonné zástupce žáků je realizována prostřednictvím poradenského teamu školy, který je tvořen výchovným poradcem, školním metodikem prevence a školním psychologem, ve spolupráci s vedením školy, s podporou oblastního metodika prevence a poradenským center.

Náplň práce výchovného poradce je stanovena vyhláškou MŠMT ČR č.72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních. Novelizace vyhláška č.116/2011 Sb. Výchovný poradce se také zabývá problematikou vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných, včetně možnosti individuálního studijního plánu dle vyhlášky č. 73/2005 Sb. Rozsah přímé pedagogicko - psychologické činnosti pedagogických pracovníků je stanoven v nařízení vlády č. 75/2005 Sb.

Konzultační hodiny školního metodika prevence a výchovného poradce:

- Mgr. Bronislava Haltmarová (výchovný poradce): středa 13.30-15.00 hod.
- Mgr. Ilona Haasová (školní metodik prevence): středa 13.30-15.00 hod.

Dle potřeby nebo po domluvě kdykoliv – kabinet výchovného poradce, kancelář zástupce ředitele.

- Školní psycholog: Mgr. Kamila Barlow – pravidelné konzultace (1x za měsíc) pro zájemce z řad žáků a jejich zákonných zástupců či zaměstnanců školy.

Budování důvěry: možnost pravidelného kontaktu se žáky, komunikace přes schránku důvěry i osobně, využití hodin Výchovy ke zdraví: komunitní kruh, možnost osobních konzultací, kontakt s dětmi i

mimo školu – seznamovací pobyt, výjezdové i mimovýjezdové programy se zážitkovou pedagogikou, prožitkové a intervenční programy, Třídnické hodiny, Den otevřených dveří aj.

Kontakt s odborníky: spolupráce s PPP Šumperk, SPC Šumperk, Úřad práce Šumperk, Policie ČR, Hasičský sbor, MěÚ Zábřeh - odbor sociálních věcí, INFO-centrum Štítý, SVP Dobrá Vyhlídka Šumperk, Sdružení D Olomouc, P-centrum Olomouc.

Dle aktuální situace a krizového plánu školy v případě zjištění narůstajících konfliktů ve třídě, zhoršující se třídní klima, krizové zátěžové situace aj. navázání spolupráce s PPP Šumperk a SVP Dobrá Vyhlídka Šumperk – zařazení intervenčního programu – seznámení se třídou, diagnostika, intervence, nastolení změn, zpětná vazba, případná další spolupráce.

Intervence ŠMP – náhodná či cílená ve všech třídách I. i II. stupně ZŠ – posílení povědomí o ŠMP, zachycení projevů rizikového chování, prevence projevů rizikového chování, diskuze se třídou zacílená na vztahy ve třídě a fungování třídního kolektivu, posílení informovanosti o možnostech žádání pomoci a ochrany v rizikových a zátěžových situacích, nástěnka prevence, schránka důvěry, on-line schránka důvěry, školní psycholog aj.

3.4 Prožitkové programy a preventivní projekty

Projekt prevence ZŠ a MŠ Štítý pro školní rok 2022/2023: „*Děti dětem, všichni spolu, tvoříme si zdravou školu*“ je preventivní projekt, který vychází z konceptu čtyřletého preventivního projektu ZŠ a MŠ Štítý: „*Tvořivě a zdravě, zvládneme vše hravě*“ 1. – 4. cyklus, který byl úspěšně podpořen ze státního rozpočtu MŠMT na realizaci aktivit v oblasti prevence rizikového chování v období 2013 – 2019.

Projekt prevence ZŠ a MŠ Štítý: „*Děti dětem, všichni spolu, tvoříme si zdravou školu*“ zahrnuje veškeré prvky primární prevence vedoucí ke snížení projevů rizikového chování u dětí a žáků naší školy a současně rozvíjí sociální, komunikační, vztahově-postojové vlastnosti dítěte. V rámci projektu bude každý ročník I. i II. stupně ZŠ zaměřen na určitý tematický okruh primární prevence a to formou realizace prožitkových programů a interaktivních besed s kvalifikovanými externími lektory ve spolupráci se školním metodikem prevence a třídními učiteli. Součástí je i realizace třídních programů a skupinových projektů prezentovaných na akcích pořádaných školou (Den otevřených dveří, Dětský karneval) a to vše ve spolupráci MŠ, ZŠ, SRPZMŠ a rodičů či zákonných zástupců dětí.

Školní akce se zaměřují nejen na prevenci projevů rizikového chování, ale vycházejí i z tradic a zvyků českého národa, přizpůsobují se současným zvyklostem a možnostem školy. V rámci multikulturní výchovy rozšiřujeme i o nové akce zacílené i na kulturu jiných národů. Zapojují se žáci jednotlivých tříd se svými třídními učiteli, ve spolupráci s učiteli Zdr, Hv, Vv, Inf a Tv a to spojením starších osvědčených akcí s novými nápady. Jednotlivé školní akce jsou záležitostí jednotlivých tříd tzv.

garantů a ostatní třídy školy i děti MŠ Štítý se dle možností a zvážení účastní také. Cílem projektu je prohloubit vzájemnou spolupráci všech ročníků školy a tím vybudovat zdravé klima školy založené na vzájemné podpoře, tvořivosti a sounáležitosti, což zdárně vede k redukcí konfliktů mezi žáky a naopak směřuje k rozvoji zdravých mezilidských vztahů.

Třídní programy realizované a garantované daným ročníkem ZŠ v rámci projektu prevence: „*Děti dětem, všichni spolu, tvoříme si zdravou školu*“:

- **Garance 1. ročník: Dopolodne s rodiči** - 2x za školní rok – návštěva rodinných příslušníků během dopolední výuky. I. ročník – výroba malovaných pozvánek pro rodiče všech ročníků školy. Školní akce Dopolodne s rodiči se účastní všechny ročníky školy. Rodiče přítomny ve výuce a zapojeni do výuky formou rozmanitých aktivit, soutěží a kvízů. (listopad, květen)
  - **Garance 2. ročník: Den učitelů** - žáci druhé třídy předají všem pedagogům přáníčka a navštíví s krátkým pásmem písniček a básniček všechny třídy školy. Během návštěvy tříd se připojí i ostatní žáci s poděkováním pedagogům školy. (březen)
  - **Garance 3. ročník: Vánoční čas – ADVENT** – vánoční výstavka, zpěv koled v posledním týdnu před Vánocemi – vestibul školy, vánoční vystoupení s dárečky a novoročenkami pro Domov Důchodců Štítý, výroba adventních věnečků, prodej keramiky s vánoční tematikou – odpoledne i pro rodiče a veřejnost. (prosinec)
  - **Garance 4. ročník: Den Země** – uklízíme okolí školy a města, I. i II. stupeň v rámci předmětů Život kolem nás, Třídnická hodina, Výtvarná výchova, Člověk a svět práce – výroba neobvyklých předmětů z nasbíraných odpadních materiálů – výstavka – vestibul školy (duben)
  - **Garance 5. ročník: Vítání jara** – 5. ročník pásmo písniček, básniček, tanečků a vynášení Smrtky, ostatní ročníky se dle zájmu účastní také. (březen)
  - **Garance 6. ročník: Seznamovací pobyt žáků 6. ročníku** – dvoudenní výjezdový pobyt, podpora vrstevnických vztahů, nový třídní kolektiv, role třídního učitele, kooperace ve třídě. (září)
- Den dětí aneb Den proti šikaně** – 6. ročník si připraví pro děti z MŠ a I. stupeň ZŠ – sportovní hry a soutěže, možnost účasti rodičů, sladké odměny pro vítěze. (červen)
- **Garance 7. ročník: Sv. Valentýn ve škole** – 7. ročník - Valentýnská pošta – děti vhazují valentýnská přáníčka přátelství do valentýnské schránky a žáci 7. ročníku – tzv. valentýnští

pošťáci roznáší přáníčka pro spolužáky, pedagogy, zaměstnance ZŠ i děti a pedagogy MŠ. Během dopoledne probíhají i soutěže a různé aktivity s valentýnskou tematikou.(únor)

- **Garance 8. ročník: Halloween ve škole** – žáci 8. ročníků organizují Halloween ve škole - soutěže pro děti z MŠ a I. stupně ZŠ, den v Halloweenských maskách děti, žáci i pedagogové, soutěž o nej masku. (říjen)
- **Garance 9. ročník: Čert a Mikuláš** – žáci převlečení do tradičních masek navštíví děti z MŠ a žáka školy. (prosinec)

Organizace tzv. projektový **Den První Pomoci** – žáci 9. ročníků připraví stanoviště, soutěže, zaměřené na první pomoc pro žáky I. a II. stupně ZŠ. V rámci projektového dne žáci 9. ročníku seznamují mladší děti se základními pravidly poskytnutí první pomoci, a tak prakticky aplikují své získané dovednosti v rámci prožitkového programu První Pomoc Živě. (červen)

Veškeré školní akce daných ročníků korespondují s preventivními tématy daného ročníku. Preventivní témata pro žáky I. stupně ZŠ nejsou specifická pro daný ročník I. stupně, zaměřují se obecně na prevenci úrazů, posílení kamarádských vztahů a kolektivů tříd, vyšší ročníky I. stupně i na témata zacílená na prevenci šikany, kyberšikany či problematiku dospívání. Preventivní besedy a prožitkové programy jsou voleny dle zralosti a věku dětí. Preventivní programy pro žáky I. stupně ZŠ pro školní rok 2022/2023.

Sdružení D – Olomouc: prožitkové programy zacílené na prevenci, divadlo fórum – žáci v různých rolích.

5.ročník – Jonathan a R.S.B. - Umět se orientovat ve způsobech pomoci obětem šikany, rozvinout empatii.

Preventivní témata pro žáky II. stupně ZŠ jsou realizována formou prožitkových programů a interaktivních besed. Preventivní programy pro žáky II. stupně ZŠ pro školní rok 2022/2023. **Sdružení**

D – Olomouc: prožitkové programy zacílené na prevenci, divadlo fórum – žáci v různých rolích, dle aktuální nabídky pro žáky I. a II. stupně. (celoročně)

Webinář – AIDS, HIV – 9.ročník (prosinec)

- zaměřené na poskytování informací v rámci vzdělávacího procesu, informace týkající se zdraví, zdravého život. stylu a projevů rizikového chování (formou akcí, besed, tematických bloků či výukově-výchovných programů),
- projektů a školních či mimoškolních akcí,
- nabízí dětem volnočasové aktivity, které jsou realizovány ve škole i mimo školu v rámci školní družiny či zájmových kroužků,
- využívá aktivního sociálního učení – skupinových forem práce, vytváření kvalitních mezilidských vztahů, zážitkové pedagogiky,
- spolupracuje se specializovanými zařízeními (SPC Šumperk, PPP Šumperk),
- poskytuje poradenství - konzultace školního psychologa (2x za měsíc).

4 Vytváření pozitivního psychosociálního klimatu

Primární prevence zahrnuje při uskutečňování tohoto cíle oblast poskytování informací, oblast poradenství a oblast vytváření postojů a dovedností.

I n f o r m a c e:

Vzdělávání pedagogů:

- schůzky ve škole - ředitel, školní metodik prevence, výchovný poradce, předávání zkušeností na metodických sdruženích MŠ – školní metodik prevence,
- schůzky předmětových komisí, porady pedagogických pracovníků, účast na akcích pedagogických středisek včetně akcí se zážitkovou pedagogikou - výchovný poradce, školní metodik prevence, třídní učitelé, pedagogové I. i II. stupně (dle nabídky pedagogických středisek a DVPP),
- účast na aktivitách v rámci školních i mimoškolních projektů a programů prevence,
- konzultace se školním psychologem,
- intervenční a prožitkové programy.

Další vzdělávání školního metodika prevence:

- účast na schůzkách a seminářích PPP pro MŠP v Šumperku (celoročně)
- spolupráce s oblastním metodikem prevence (celoročně či dle potřeby)

Informační a osvětové aktivity pro žáky, rodiče a pedagogy:

- informační rodičovské schůzky (listopad, duben)
- konzultační dny pro rodiče: školní metodik prevence, výchovný poradce (celoročně)
- konzultace školního psychologa (1x za měsíc),
- reedukace, logopedie – spolupráce s SPC a PPP Šumperk,
- nástěnky, žákovské práce, projekty, výukové plakáty, schránka důvěry i on-line schránka důvěry.
- informace rodičům prostřednictvím osobních nebo rodičovských schůzek a informačních dnů, využití dotazníků, informačních knížek, elektronický systém Bakaláři – zpětná vazba,
- webové stránky školy – odkaz Prevence – dokumentace ŠMP, metodické pokyny, strategie aj. (žáci, pedagogové, zákonní zástupci žáků),
- PC – složka Prevence 2022/2023 - dokumentace ŠMP, metodické pokyny, strategie aj. (pedagogové, zaměstnanci školy).

Informace o nabídce volnočasových aktivit a plánovaných akcích školy:

- plakátování, místní tisk *Štítecký list*, školní webové stránky.

Propagace školních akcí:

- formou plakátování, v místním tisku a místním rozhlase, na webových stránkách školy, osobními pozvánkami žákům, Den otevřených dveří apod.

Školní řád Základní školy a mateřské školy Štítý pro školní rok 2022/2023

Hlavní úkoly pro rok 2022 – 2023: Plán akcí na školní rok 2022/2023

Školní vzdělávací program: ZŠ: „Škola s úsměvem, radost z poznávání“, MŠ: „Učíme se hrou“

Celoroční projekt prevence: „*Děti dětem, všichni spolu, tvoříme si zdravou školu*“

P o r a d e n s t v í:

Konzultační hodiny školního metodika prevence a výchovného poradce:

Mgr. Bronislava Haltmarová (výchovný poradce): pondělí 13.30-15.00 hod.

Mgr. Ilona Haasová (školní metodik prevence): středa 13.30-15.00 hod.

Dle potřeby nebo po domluvě kdykoliv – kabinet výchovného poradce, kancelář zástupce ředitele.

Školní psycholog: Mgr. Kamila Barlow – pravidelné měsíční konzultace pro zájemce z řad žáků a jejich zákonných zástupců či zaměstnanců školy

Budování důvěry: možnost pravidelného kontaktu se žáky, komunikace přes schránku důvěry i osobně, využití hodin Výchovy ke zdraví: komunikační kruh, možnost osobních konzultací, kontakt s dětmi i mimo školu – seznamovací pobyt, výjezdové i mimovýjezdové programy se zážitkovou pedagogikou, prožitkové a intervenční programy, Třídnické hodiny, Den otevřených dveří aj.

Kontakt s odborníky: spolupráce s PPP Šumperk, SPC Šumperk, Úřad práce Šumperk, Policie ČR, Hasičský sbor, MěÚ Zábřeh - odbor sociálních věcí, INFO-centrum Štíty, SVP Dobrá Vyhlídka Šumperk, Sdružení D Olomouc, P-centrum Olomouc aj.

Preventivní program Základní školy a mateřské školy Štíty je tvořen s ohledem na cílovou skupinu žáků a vychází z potřeb a možností školy. Počítá se změnami, ke kterým během roku dochází a bere je v úvahu.

Cílem všech pedagogických pracovníků je vychovávat jedince, kteří budou schopni řešit krizové a zátěžové situace, odmítat všechny formy rizikového chování, projevy agresivity, intolerance a porušování zákona a rozvíjet své sociální dovednosti i dovednosti sebereflexe a osobního růstu.

Je v zájmu společnosti, aby se v prevenci používaly takové efektivní techniky, které předchází či oddálí setkání žáků s návykovými látkami, vybudují u dětí základní hodnoty společnosti a normy slušného chování.

PPŠ ZŠ a MŠ Štíty podporuje zařazování témat prevence do školních i mimoškolních akcí a bude i nadále pokračovat ve školním projektu prevence: „*Děti dětem, všichni spolu, tvoříme si zdravou školu*“ a tím napomáhat k všestrannému osobnostnímu rozvoji žáků školy, k lepšímu sociálnímu cítění, spoluzodpovědnosti, rozvoji tvořivosti a vzájemné spolupráci.

Hodnocení realizace Preventivního programu školy bude prováděno průběžně a závěrečné vyhodnocení na konci školního roku 2022/2023 - analýza PPŠ na konci školního roku, evaluační nástroj PPŠ – dotazník zaměřený na prevenci projevů rizikového chování (I. i II. stupeň ZŠ).

Zdroje:

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže

Národní strategie protidrogové politiky na období

Strategický protidrogový plán Ol. kraje

Krajský plán primární prevence

Metodické doporučení k prevenci rizikového chování dětí, žáků a studentů ve školách a ve školských zařízeních č.j. 21291/2010 + přílohy pro jednotlivé typy rizikového chování : 1. návykové látky, 2. rizikové chování v dopravě, 3. poruchy příjmu potravy, 4. alkohol, 5. syndrom CAN, 6. školní šikanování, 7. kyberšikana, 8. homofonie, 9. extremismus , rasismus, xenofobie, antisemitismus, 10. vandalismus, 11. záškoláctví, 12. krádeže, 13. tabák, 14. krizové situace spojené s násilím, 15. netolismus , 16. sebepoškozování, 17. nová náboženská hnutí, 18. rizikové sexuální chování, 19. příslušnost k subkulturám, 20. domácí násilí

Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č.j.: 14423/99-22

Metodický pokyn MŠMT k řešení šikanování ve školách školských zařízeních č.j. 22294/2013-1

Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č.j.: 10194/2002 –14

Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT č.j.: 37 014/2005-25

Školní řád ZŠ a MŠ Štítý 2022/2023